

АНТОЛОГИЈСКИ АРХИТЕКТОНСКИ ВОДИЧ ЗАГРЕБА – 100 ИЗАБРАНИХ ЗГРАДА

ZAGREB ARCHITECTURE GUIDE – 100 SELECTED BUILDINGS

Аутори: Златко Карач, Ален Жунић / Authors: Zlatko Karac, Alen Zunic

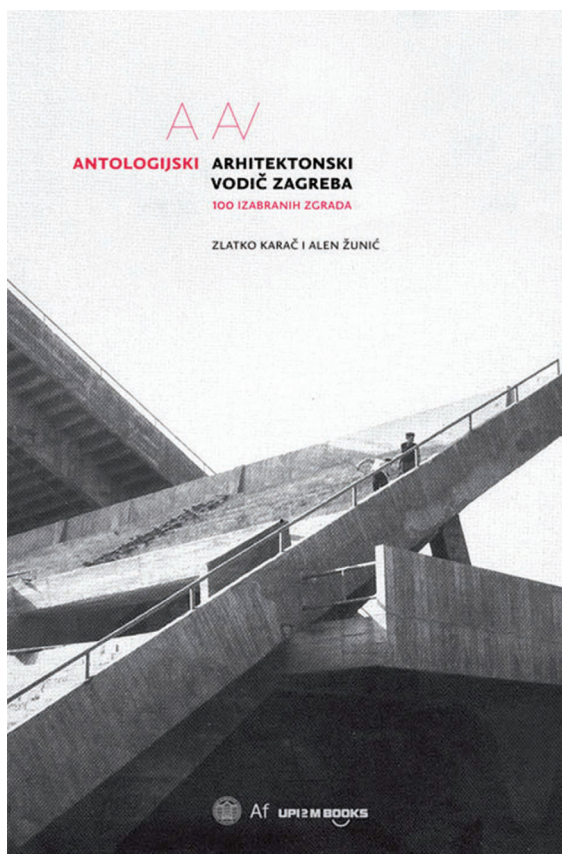
Издавачи: УПИ-2М Плус и Архитектонски факултет Свеучилишта у Загребу

Publishers: UPI-2M Plus and Faculty of Architecture of the University of Zagreb

У издању УПИ-2М ПЛУС и Архитектонског факултета Свеучилишта у Загребу, почетком 2013. год. изашла је из штампе књига *Антологијски архитектонски водич Загреба* аутора др Златка Карача и Алена Жунића. Овај општи архитектонски водич надраста насловом дефинисани књижевни жанр и кроз детаљан, аналитичан приказ, јасно тумачење, егзактну датацију и суверену атрибуцију 100 изабраних најзначајних архитектонских остварења из корпуса богатог градитељског наслеђа Загреба представља својеврсну антологију урбанитета града и значајан допринос историографској грађи загребачке архитектуре. Захваљујући јасном и прецизном тумачењу сваког појединог објекта у оквиру каталожних јединица, које доносе обиље података о изворима, историјском, просторном и друштвеном контексту, као и низу корисних свакодневних информација, архитектонско стваралаштво Загреба се 2013. год. нашло у жижи интересовања стручне и шире културне јавности и само пар месеци након првог, из штампе је изашло и друго издање.

Аутори су загребачку архитектуру представили са 100 објеката, који се истичу неспорном архитектонском вредношћу, урбаним и културолошким значајем и просторним и ауторским утицајем, који су имали на развој и карактер града, као и на друге ствараоце. Представљени су разноврсти архитектонски типови профаних и сакралних грађевина, који равномерно „покривају“ све градитељске периоде, од најстаријих ранороманичких слојева сачуваних на простору историјског језгра, до савремених реализација с почетка 21. века, изграђених у новим рубним деловима града.

Аутори др Златко Карач и Ален Жунић спадају у групу архитеката чији је истраживачки опус у великој мери фокусиран на проучавање, разумевање и тумачење архитектуре историјских грађевина. Научни саветник и доцент на Катедри за урбанизам АФ у Загребу, др Златко Карач се перманентно бави урбанистичким пројектовањем и научно-истраживачким и педагошким радом. Плодна истраживачка, научна, стручна и педагошка каријера, усмерена махом на истраживање и заштиту културне баштине (како у истраживачком, тако и у стручном урбанистичком деловању), донела је 2012. год. др Златку Карачу Државну награду за знаност. Ален Жунић, један је од најбољих студената Архитектонског факултета у Загребу и лауреат Ректорове награде Свеучилишта у Загребу за 2012. годину. Поред активног бављења пројектовањем, Ален

Насловна страна водича
Guide cover page

Zagreb architecture guide by Dr. Zlatko Karac and Alen Zunic is a monumental piece published by Upi-2M PLUS and Faculty of Architecture of the University of Zagreb, in the early 2013. This guide surpasses genre boundaries and through the methodological, detailed and analytical presentation, clear interpretation, and depictive attribution of the 100 most significant architectural structures from the corpus of rich building heritage of Zagreb presents an anthology of city urbanism and provides a noteworthy addendum to the historiographic material of Zagreb architecture. By virtue of explicit and precise interpretation of each individual object within the “cataloguing units”, which provide a myriad of data about the reference, historic, spatial and societal context, as well as a number of useful everyday information, architectural opus of Zagreb was placed into the focus of interest of academic,

Жунић је посвећен раду у оквиру научно-истраживачких пројеката, писању и објављивању стручних и научних текстова и књига и постдипломац је на смеру Теорија и филозофија архитектуре на ГСД Универзитета Харвард.

Књига *Анологијски архитектонски водич Загреб – 100 изабраних зграда* је структурисана у осам делова, у којима су изабрани архитектонски објекти разврстани по топографској припадности. На почетку сваког од ових делова: *Горњи град и Каптол (34)*, *Доњи град – источни дио (центар и Медвешчак) (40)*, *Доњи град – западни дио (центар и Чрномерец) (58)*, *Трње (22)*, *Нови Загреб (18)*, *Сјеверни дијелови града (Подсљеменско подручје) (38)*, *Западни дијелови града (Трешњевка, Чрномерец, Подсусед) (10)* и *Источни дијелови града (Пешченица, Максимир, Дубрава, Сесвете) (16)* налази се прегледна мапа предметног дела града, за којом следе прикази појединачних објеката. Свака грађевина је представљена по усвојеном методолошком приступу на две стране. Уз назив зграде и каталожки број јединице стоје топографске координате зграде, адреса и информативни подаци „туристичког“ карактера, а ако се ради о вредном историјском објекту и број под којим се културно добро води у Регистру заштићених споменика. Опис зграде садржи најважније податке о настанку и историјату грађевине, намени (садашњој и ранијим), као и датацију, податке о ауторима и градитељима и атрибуцију архитектуре. Описе прате богата фотодокументација и бројне илустрације, односно изводи из документације (пројекти, архивска грађа, ликовне и друге представе). Како су описи и констатације засновани на тумачењу расположиве архивске грађе, од оне која се тиче изградње, обнове, реконструкције или доградње објекта, до богате документације о власницима, наручиоцима, ауторима и градитељима, свака картица садржи и попис извора са основним подацима о документу и институцији у којој се чува, као и списак коришћене литературе. С обзиром на знатно већи број објеката који одређују архитектонско стваралаштво Загреба него што је то одабрана група од 100 зграда, уз сваки представљени објекат наведени су и значајни објекти у његовом непосредном окружењу. На самом крају књиге дати су спискови референтне литературе и извора документационе, архивске и друге грађе, кратки речник стручних речи и израза, архитектонски адресар града Загреба и индекси, који читаоцу омогућавају једноставно претраживање „материјала“ и одабир текстова који се односе на одређени објекат, период, аутора и типолошку или топографску припадност.

Посебну вредност књизи дају и једноставан и непретенциозан језик којим је књига писана, јасна и прецизно утврђена методологија представљања одабраних зграда, као и савремен графички израз Водича, који је осмислила дизајнерка Матеа Бронић и врхунске фотографије, већином дело самих аутора.

Представљајући први пут јавности загребачко архитектонско стваралаштво у виду општег архитектонског водича, Златко Карач и Ален Жунић промовисали су фундаментални корпус највреднијих загребачких

technical and public audience in 2013. Only months after the initial publication, the second edition came to the bookstores.

Authors presented Zagreb architecture with 100 buildings that stand out with the undeniable architectural value, urban and cultural importance and spatial and creative influence, which shaped both the city and subsequent creators. Authors presented various architectural types of profane and sacral buildings, which represent different architectural epochs, ranging from the oldest Early-Romanesque layers preserved in the city center to the modern concepts from the beginning of the 21st century, usually located in the outer regions of the city.

Book authors, dr Zlatko Karac and Alen Zunic, are the kind of architects that passionately focus on the research, comprehension and interpretation of the architecture of historic buildings. Dr. Zlatko Karac, a scientific adviser and an associate professor at the Department of Urbanism at the Architectural Faculty in Zagreb, built his career around applied technical urban design, academic research and pedagogical work. His fruitful life work that is mainly focused on the examination and preservation of cultural heritage (both in academic and technical field) was recognized and bestowed upon with a “State Science Award” in 2012. Alen Zunic is one of the best students at the Faculty of Architecture and a laureate of “Rector Award” of the University of Zagreb for 2012. Alongside with the active practice in architectural design, Alen Zunic is dedicated to the academic research field, writing and publishing technical and academic papers. He is a graduate student in the Theory and Philosophy of Architecture program at the Graduate School of Design at Harvard University.

Zagreb Architecture Guide – 100 Selected Buildings is structured in eight sections that comprise buildings categorized by the topographical relation. At the beginning of each section, *Upper city and Kaptol (34)*, *Lower city – eastern part (downtown and Medvescak) (40)*, *Lower city – western part (center and Crnomerec) (58)*, *Trnje (22)*, *New Zagreb (18)*, *Northern parts of the city (Podslemensko area) (38)*, *Western parts of the city (Tresnjevka, Crnomerec, Podsused) (10)* and *Eastern parts of the city (Pescenica, Maksimir, Dubrava, Sesvete) (16)*, there is a regional map, followed by the descriptions of individual buildings. Each building is presented in two pages using a strict methodological approach. Building name and catalogue number are followed by the topographic coordinates of the building, address and tourist information. In the case of a valuable historical building, presentation is enhanced with a code number from the Register of protected monuments. Beside this factual data, description also contains information about the construction and history of the building, purpose (current and past), and information about the authors and builders. Descriptions are enriched with the vivid photo-documentation and illustrations, excerpts from the various projects, archives and other documentation. Since the descriptions are based on the interpretation of the available archives (concerning construction, renovation, reconstruction or upgrade of the building, information about the owners, authors and builders), each section contains a list of sources with the data about the original document and institution where the document is held. The number of buildings that define architecture of Zagreb is much larger than the selected one hundred, so each building is followed by a list of important buildings in its vicinity. At the end of the book, we find an extensive reference list, short vocabulary of

zgrada, koji se u daљim izdanјima може проширивати и допуњавати, посебно кроз публикување специјализованих - тематских водича посвећених појединим периодима, стилovima, просторним целинама, типовима или ауторима. Са друге стране, заснивајући своја истраживања на научним принципима, аутори су приказ архитектуре сваког појединог објекта допунили компаративним анализама и свеобухватним приказом извора – документацијом, листом доступне архивске грађе и ретроспективном библиографијом, чиме ова књига надраста оквире архитектонског водича и добија енциклопедијски карактер. Сами аутори је атрибуирају као „жанровски хибрид“. Иако замишљена као пионирски „бедекер загребачке архитектуре“ и „наменски“ концепирана у виду водича, књига *Антологијски архитектонски водич Загреб – 100 одабраних зграда* аутора др Златка Карача и Алена Жунућа недвосмислено идентификује „загребачку иконичку архитектуру“ и тумачи њено настајање и интеграцију у урбани, просторни, културолошки и друштвени контекст и стога „стоји раме уз раме“ са најзначајнијим делима хрватске архитектонске историографије. Антологијски архитектонски водич Загреб препоручујем за читање, како стручњацима, тако и љубитељима архитектуре, уз наду да неће остати само „стручни бедекер“ за упознавање архитектуре у окружењу, већ да ће бити својеврсни узор за израду сличних, код нас дефицитарних, публикација овог жанра и да ће у скоројјој будућности Београд, Нови Сад, Суботица и дуги наши градови, поред неколицине постојећих специјализованих архитектонских водича (*Водич кроз модерну архитектуру Београда*) добити сличне публикације.

др Дубравка Ђукановић, научни сарадник

technical terminology, architectural address book of Zagreb and an index-list that facilitates browsing through the material, by name, period, author and topographic category.

Special value of the book comes from its simple, eloquent and unpretentious language, clear and specific methodology and modern graphic presentation designed by Matea Bronic, as well as high-quality photographs, created mostly by authors.

Zlatko Karac and Alen Zunic promoted fundamental corpus of the most valuable buildings in Zagreb, one which can be widened and supplemented, especially with the publications of specialized guides that focus on different epochs, styles, spatial forms and authors. Karac and Zunic further appended the architectural presentation of each individual building with the additional material, comparative analysis and holistic presentation of sources - documentation, listings of materials, and retrospective bibliography, lifting this book from a guide-like genre and giving it an encyclopedic character. Authors themselves define a book as a hybrid of genres. Although intentionally conceived as a pioneering guidebook of Zagreb architecture, *Zagreb Architecture Guide – 100 Selected Buildings* undeniably identifies iconic architecture of Zagreb and interprets its creation and integration into the urban, spatial, cultural and social context. For this reason, this book positions itself with the greatest pieces of the Croatian architectural historiography. I recommend this book not only to the experts, but also to the architecture enthusiasts with hope that it will not be remembered only as a technical manuscript, but also as a guideline for the creation of similar publications and books. The issue of lack of material of similar genre in domestic literature and bibliography can be overcome by adopting this book as a guideline for creating architectural guides for cities of Belgrade, Novi Sad, Subotica and other.

Ph.D. Dubravka Djukanovic, Research Fellow

